

POVEZANOST SITUACIJSKIH MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI I KOORDINACIJE U RITMIČKO-SPORTSKOJ GIMNASTICI*

Gordana Furjan-Mandić, Jasenka Wolf-Cvitak

Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu

Izvorni znanstveni članak

UDK: 796.412.4:796.012

Primljeno:

Sažetak

Povezanost situacijskih i nekih testova koordinacije analizirana je na uzorku od 39 vježbačica pionirskih škola I, II i III stupnja ritmičko-sportske gimnastike u Zagrebu.

Prvi skup varijabli sastojao se od osam testova za procjenu situacijskih motoričkih sposobnosti u ritmičko-sportskoj gimnastici, a drugi od šest testova koordinacije koji su odabrani tako da su po svojim kretnim strukturama što manje slični situacijskim testovima.

Nakon učinjene parcijalizacije kako bi se uklonio utjecaj kronološke dobi vježbačica na rezultate u testovima, rezultati su obrađeni upotrebom kvazikanoničke analize kovarijanci.

Rezultati su pokazali da su ostvarene niske i srednje interkorelacije situacijskih motoričkih testova i testova koordinacije, te su utvrđena dva moguća izvora kovarijabilneta mjera situacijskih sposobnosti i koordinacije.

Ključne riječi: ritmičko-sportska gimnastika, situacijski motorički testovi, koordinacija

Abstract

CORRELATION OF SITUATION-RELATED MOTOR ABILITIES AND COORDINATION IN MODERN RHYTHMIC GYMNASTICS

The Correlation of situation-related tests and some coordination tests has been analysed on a sample of 39 girl gymnasts from the I, II and III level of primary schools of modern rhythmic gymnastics in Zagreb.

The first group of variables consisted of 8 tests used for the evaluation of the situation-related motor abilities in the modern rhythmic gymnastics, and the second group of variables consisted of 6 coordination tests that have been selected in such a way that according to their movement structures, they didn't have much resemblance to situation tests.

After dividing the gymnasts into groups in order to avoid the influence of their chronological age on the test results, these results have been analysed by using the quasicanonical analysis of covariances.

The results show that low and medium intercorrelations of situation-related motor tests and coordination tests have been achieved, whereby two possible sources of covariability of scales for situation-related abilities and coordination have been established.

Key words: modern rhythmic gymnastics, situation-related motor tests, coordination

Zusammenfassung

KORRELATION ZWISCHEN SITUATIONSBEZOGENEN MOTORISCHEN FÄHIGKEITEN UND KOORDINATION IN DER RHYTHMISCHEN SPORTGYMNASTIK

Die Korrelation zwischen den Situations- und einigen Koordinationstests wurde auf einer Musterguppe von 39 Schülerinnen des I, II und III Grades der Grundschulen für Rhythmische Sportgymnastik in Zagreb analysiert.

Die erste Gruppe von Variablen bestand aus acht Tests für die Bewertung von situationsbezogenen motorischen Fähigkeiten in der Rhythmischen Sportgymnastik, und die andere Gruppe bestand aus sechs Koordinationstests, die so ausgewählt wurden, dass sie gemäß ihren Bewegungsstrukturen möglichst wenig den Situationstests ähnlich waren.

Nachdem die Schülerinnen in Gruppen eingeteilt wurden, um den Einfluss des chronologischen Alters auf die Resultate der Tests zu vermeiden, wurden diese Resultate mit der quasikanonischen Varianzanalyse bearbeitet.

Die Resultate haben gezeigt, dass niedrige und mittlere Interkorelationen zwischen situationsbezogenen motorischen Tests und Koordinationstests realisiert wurden, und dass zwei mögliche Quellen der Kovariabilität der Maßstäbe von Situations- und Koordinationfähigkeiten festgestellt wurden.

Schlüsselwörter: Rhythmische Sportgymnastik, situation-bezogene motorische Tests, Koordination

* Rad je dio znanstvenog projekta 5-10-114 "Programiranje kinezioloških transformacijskih procesa" Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske.

1. Uvod

Jedan od problema koji se javlja u mnogim sportovima, a tako i u ritmičko-sportskoj gimnastici je praćenje napretka vježbačica objektivnim mjerama, jer osim ocjena s natjecanja (koje su ponekad vrlo subjektivne) nisu upotrebljavani nikakvi mjerni instrumenti za procjenu bitnih motoričkih sposobnosti za uspjeh u tom sportu.

Vrlo je teško pronaći objektivni sustav ocjenjivanja vježbi na natjecanju pa čak i u situacijskom treningu zbog toga što osim motoričkih, kognitivnih, konativnih i antropometrijskih zahtjeva, ritmičko sportska gimnastika sadrži i estetsku komponentu vježbe koja je vrlo bitna pri donošenju ocjene.

Kako bi se lakše pratio napredak vježbačica, konstruirana je baterija situacijskih motoričkih testova*. S obzirom na to da koordinacija pripada skupini bitnijih motoričkih sposobnosti važnih za uspjeh u mnogim sportovima, moguće je očekivati da će se procjenom situacijskih motoričkih sposobnosti velikim dijelom procjenjivati sposobnost koordinacije.

Zbog toga je cilj ovog rada utvrđivanje odnosa između situacijskih testova ritmičko-sportske gimnastike i testova koordinacije.

Tabela 1 Korelacija predikatora nakon parcijalizacije dobi

	RSETKV	RSEPKO	RSEKSV	RSEBLP	RSESPR	MFRURC
RSETKV	1.00					
RSEPKO	0.40	1.00				
RSEKSV	-0.27	-0.10	1.00			
RSEBLP	0.45	0.19	-0.35	1.00		
RSESPR	0.70	0.06	-0.34	0.44	1.00	
MFRURC	0.10	0.08	-0.29	0.08	0.24	1.00
MFRURB	-0.20	-0.01	-0.22	-0.21	-0.05	0.34
MFRMOS	-0.00	0.01	-0.26	0.12	0.15	0.61
MKRBUB	-0.06	0.09	0.08	0.23	-0.08	-0.08
MSLDN	-0.36	-0.59	0.03	-0.23	-0.31	-0.09
MVLR	-0.26	-0.04	0.52	-0.25	-0.27	-0.34
MPIS	-0.40	-0.18	0.21	-0.18	-0.31	0.00
MOZ	-0.56	0.01	0.44	-0.29	0.59	-0.19
MZON	-0.35	0.30	0.61	0.46	0.38	0.39

	MFRURB	MFRMOS	MKRBUB	MSLDN	MVLR	MPIS	MOZ	MZON
MFRUR	1.00							
MFRMO	0.47	1.00						
MKRBU	-0.18	-0.18	1.00					
MSLDN	0.23	0.11	-0.04	1.00				
MVLR	-0.03	-0.24	0.25	0.01	1.00			
MPIS	-0.20	-0.00	0.06	0.14	0.04	1.00		
MOZ	0.16	-0.06	0.20	0.01	0.52	0.35	1.00	
MZON	0.14	0.18	0.10	-0.23	-0.39	-0.14	-0.24	1.00

2. Metode rada

2.1 Uzorak ispitanika

Istraživanje je provedeno na 39 članica sportskih škola ritmičko-sportske gimnastike grada Zagreba, u dobi od 8 do 12 godina.

Sve polaznice sportskih škola bile su podvrgnute treninzima od dva puta tjedno po sat i pol u trajanju od jedne, dvije ili tri godine.

2.2 Uzorak varijabli

SITUACIJSKI TESTOVI

Detaljan opis testova i njihove metrijske karakteristike nalaze se u radu S. Furjan: "Prognostička valjanost situacijskih i nekih testova koordinacije za uspjeh u ritmičko-sportskoj gimnastici."

1. RSETKV - trčanje kroz vijaču
2. RSEPKO - provlačenje kroz obruč
3. RSEKSV - kretanje s vođenjem lopte
4. RSEBLP - bacanje i hvatanje lopte
5. RSESPR - sunožno preskakivanje
6. MFRURC - upor raskoračno čeonno
7. MFRURB - upor raskoračno bočno
8. MFRMOS - most

* Opis testova nalazi se u autora J. Wolf-Cvitak i može se dobiti na uvid.

TESTOVI KOORDINACIJE

Metrijske karakteristike drugog skupa testova provjerenе su u radu *M. Mihaljevića: "Razlike u koordinaciji pokreta između dječaka i djevojčica."*

1. MKRBUB - neritmičko bubnjanje
2. MSLDN - "školica"
3. MLVR - vođenje lopte rukom
4. MZON - žongliranje u zraku
6. MPIS - penjanje i silaženje po klupi i švedskim ljestvama

2.3 Metode obrade rezultata

S ciljem utvrđivanja korelacija između prvog i drugog skupa testova upotrijebljena je kvazikanonička analiza, no prije toga učinjena je eliminacija utjecaja dobi vježbačica na rezultate u testovima, metodom parcijalizacije.

3. Rezultati

Iz matrice kroskorelacija situacijskih motoričkih testova i testova koordinacije vidljivo je da je većina koeficijenata korelacije niskih i srednjih veličina (najviši - .61), što ukazuje na specifičnost konstruiranih i odabranih testova.

Isto tako, barem na ovom nivou analize, ne može se tvrditi da situacijski motorički testovi mjere samo specifičnu koordinaciju vježbačica. Vjerojatno su za uspješnost izvođenja tih testova zadužene i neke druge motoričke sposobnosti, koje u ovom radu nisu testirane.

Najviše korelacije između situacijskih motoričkih testova koordinacije međusobno postigli su

- a) test *kretanje s vođenjem lopte s testom žongliranja sa šibicama* i
- b) test *provlačenje kroz обруč s testom sunožno preskakivanje vijače*.

Nulte korelacije s testovima koordinacije, osim testova za procjenu fleksibilnosti, postignute su između testova:

- a) provlačenje kroz обруč i okretnost u zraku
- b) kretanje s vođenjem lopte i "školica"
- c) provlačenje kroz обруč i vođenje lopte rukom
- d) trčanje kroz vijaču i neritmičko bubnjanje
- e) sunožno preskakivanje vijače i neritmičko bubnjanje

f) kretanje s vođenjem lopte i neritmičko bubnjanje.

Ti podaci idu u prilog očekivanju da tako odabrani testovi mogu imati dobru predikciju uspješnosti u ritmičko-sportskoj gimnastici jer očito ne mjere samo jednu motoričku sposobnost, već vjerojatno više njih, što nažalost nije bio cilj proučavanja u ovom radu.

Također se mogu vrlo lako uočiti niske korelacije između situacijskih motoričkih testova, što navodi na zaključak da je pri selekciji djevojčica za ritmičko-sportku gimnastiku potrebno provjeravati spretnost sa svakim od rekvizita posebno, a ne samo bazične elemente tehnike.

4. Zaključak

Povezanost situacijskih i nekih testova koordinacije analizirana je na uzorku od 39 vježbačica pionirskih škola I, II i III stupnja ritmičko-sportske gimnastike u Zagrebu.

Prvi skup varijabli sastojao se od osam testova za procjenu situacijskih motoričkih sposobnosti, a drugi od šest testova koordinacije.

Rezultati su obrađeni upotrebom kvazikanoničke analize koja je pokazala da su ostvarene niske i srednje korelacije između situacijskih motoričkih testova i testova koordinacije, što ide u prilog konstrukciji situacijskih motoričkih testova koji su konglomerat više bazičnih motoričkih sposobnosti.

LITERATURA

1. Furjan, G.: Prognozička valjanost situacijskih i nekih testova koordinacije za uspjeh u ritmičko-sportskoj gimnastici. Magistarski rad, FFK, Zagreb, 1990.
2. Mihaljević, M.: Razlike u koordinaciji pokreta između dječaka i djevojčica. Magistarski rad, FFK, Zagreb, 1987.